

POSTANOWIENIE

Dnia 23 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **C.F.**

oskarżonego z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i in. z wniosku obrońcy oskarżonego o zbadanie spełnienia przez sędziego SN M.B. wymogów niezawisłości i bezstronności (art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym),

w przedmiocie wniosków oskarżonego o wyłączenie od udziału w sprawie o sygn. akt V KB 152/25 SSN M.M. oraz pozostałych członków składu orzekającego wylosowanego do rozpoznania sprawy, tj. SSN J.N., K.Z., S.S. oraz D.P.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 23 grudnia 2025 r.

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

wniosków nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

W związku z wyznaczeniem w drodze losowania do składu orzekającego w przedmiocie wniosku obrońcy oskarżonego C.F. o zbadanie spełnienia przez sędziego SN M.B. wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jej powołaniu i postępowania po powołaniu na podstawie art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2024 r. poz. 622 t.j.) w sprawie o sygn. akt V KB 152/25, oskarżony (strona) w dniu 11 września 2025 r. (prezentata) wystąpił do Sądu Najwyższego z pięcioma

wnioskami datowanymi na dzień 8 września 2025 r. o wyłączenie od udziału w sprawie SSN M.M. oraz pozostałych członków składu orzekającego wylosowanego do rozpoznania sprawy, tj. SSN J.N., K.Z., S.S. oraz D.P. na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. We wszystkich wnioskach, w istocie tożsamych w swej treści, jego Autor wskazał, że udział w składzie orzekającym ww. sędziów rażąco narusza jego prawo jako strony do sądu niezawisłego i bezstronnego w myśl gwarancyjnych norm sprawiedliwości proceduralnej wyrażonych w art. 45 Konstytucji RP i art. 6 Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, i nie gwarantuje rzetelnego procesu. Z uwagi na interes publiczny i osobisty jako strony postępowania, kierując się też dobrem wymiaru sprawiedliwości oraz potrzebą zapewnienia bezpieczeństwa obrotu prawnego, oskarżony wniósł o skierowanie wniosków do rozpoznania /1/ w jednostce organizacyjnej Sądu Najwyższego, której status nie jest kwestionowany oraz /2/ sędziemu lub sędziom, których status nie jest kwestionowany, po to, aby orzeczenie wydane na skutek wniosku nie było uznane w przyszłości za wadliwe i nie było podważone. W uzasadnieniach wniosków, powołując się m. in. na uchwałę składu połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, oskarżony uznał skład orzekający wyznaczony w drodze losowania w sprawie o sygn. akt V KB 152/25 za nieprawidłowy ze względu na udział w nim sędziów Sądu Najwyższego, powołanych do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w sposób określony w ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3). Okoliczność ta, zdaniem oskarżonego, stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą w postaci nienależytej obsady sądu, określoną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Jak wynika z adnotacji Przewodniczącego Wydziału V Izby Karnej SN (k. 28) oraz Kierownika Sekretariatu tego Wydziału zamieszczonej na karcie 44 akt sprawy, na podstawie zarządzenia Prezesa Izby Karnej, przedmiotowe wnioski zostały zarejestrowane w repertorium "KRI" pod numerem 1241 (wspólnym dla wszystkich wniosków), a następnie przydzielone sprawozdawcy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wnioski okazały się niezasadne i nie zasługiwały na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należało przypomnieć, że w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego "[...] zgodnie z treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U2/20, który w myśl art. 190 ust. 1 Konstytucji RP ma moc powszechnie obowiązującą, uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I–4110–1/20, nie wiąże formalnie sędziów Sądu Najwyższego, natomiast zawarte w niej myśli mogą być wykorzystywane w praktyce orzeczniczej w granicach normalnych sposobów wykładni prawa" (tak, wśród wielu innych, m. in., postanowienia SN z dnia 3 listopada 2021 r., sygn. IV KO 86/21; 28 lutego 2023 r., sygn. III KK 23/23; 7 grudnia 2023 r., sygn. I KK 162/23; 7 marca 2024 r., sygn. III KK 508/23; 13 czerwca 2024 r. sygn. II KO 36/24; 1 października 2024 r. sygn. I USK 184/24; 14 października 2024 r. sygn. I Zo 91/23 czy 29 października 2024 r. sygn. II USK 352/23).

Sąd Najwyższy nie podziela poglądu, jakoby za bezwzględną przyczynę odwoławczą wskazaną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. czy też naruszenie standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych UE i art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności można uznać okoliczności wskazane w powołanej powyżej uchwale. W tym zakresie wystarczające jest odesłanie do uzasadnień postanowień Sądu Najwyższego, w których w sposób znacznie szerszy przedstawiono argumentację przemawiającą z tym, że okoliczności, o których traktuje uchwała sygn. akt BSA I–4110–1/20 mogą być oceniane jedynie w pryzmacie tzw. względnych powodów odwoławczych, tj. z punktu widzenia regulacji określonej w art. 438 pkt 2 k.p.k. Innymi słowy potencjalne naruszenie standardu rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd w związku z powołaniem sędziego (w tym sędziego Sądu Najwyższego) przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3) w konkretnej sprawie winno i może być rozpatrywane wyłącznie w kategoriach obrazu przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia (względna przyczyna odwoławcza), co

zostało szczegółowo uzasadnione m. in. w postanowieniach Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2022 r., sygn. akt V KK 660/21 oraz z dnia 30 listopada 2022 r., sygn. akt II KK 468/21.

Przechodząc zaś obecnie do oceny wniosków o wyłączenie SSN M.M. oraz pozostałych członków składu orzekającego wylosowanego do rozpoznania sprawy, tj. SSN J.N., K.Z., S.S. oraz D.P., złożonych przez oskarżonego C.F., należy powiedzieć, co następuje. Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Chodzi tutaj o takie układy faktyczne, w których określone zachowanie sędziego (albo określona sytuacja, w której znajduje się dany sędzia) w prowadzonym przez niego postępowaniu bądź też w życiu prywatnym rodzi obiektywnie uzasadnioną wątpliwość do jego bezstronności, bowiem rzutuje na określony stosunek sędziego do stron lub sprawy będącej przedmiotem rozstrzygnięcia w danym postępowaniu (albo nawet ujawnia określony stosunek sędziego do stron lub sprawy będącej przedmiotem rozpoznania).

Wykładnia art. 41 § 1 k.p.k. prowadzi do wniosku, że dyspozycja tego przepisu — wbrew temu, co się bez wskazania na jakiegokolwiek przekonywające argumenty przyjmuje w niektórych orzeczeniach Sądu Najwyższego (por. np. postanowienia z: 26 października 2022 r., sygn. V KK 413/20; 1 lutego 2023 r., sygn. V KK 413/20; 17 października 2023 r., sygn. IV KK 279/23; 7 grudnia 2023 r., sygn. IV KK 279/23; 20 lutego 2024 r., sygn. V KK 266/23; 4 kwietnia 2024 r., sygn. V KK 193/23 czy 20 maja 2024 r., sygn. III KK 168/24; niektóre z rozstrzygnięć Sądu Najwyższego poszły aż tak daleko, że w istocie w ogóle w sposób "materialny" nie nawiązywały do okoliczności stypizowanych w art. 41 § 1 k.p.k., np. postanowienie SN z dnia 11 kwietnia 2024 r., sygn. I KK 385/23, w którym całkowicie instrumentalnie i w oderwaniu od art. 41 § 1 k.p.k. przyjęto, że cyt.: "[j]edyną możliwością usunięcia uzasadnionych wątpliwości natury konwencyjnej i konstytucyjnej, jak również zapewnienia stronie postępowania składu Sądu Najwyższego, w którym nie uczestniczy sędzia, wobec którego w orzecznictwie Sądu Najwyższego, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka formułowane są rzeczowe, silnie

uzasadnione zastrzeżenia odnoszące się do udziału w procedurze nominacyjnej niespełniającej wymogów obiektywizmu i niezależności od władzy wykonawczej i ustawodawczej, było zatem uwzględnienie wniosku i wyłączenie Sędzi[ego] SN A.R. od rozpoznania kasacji"; podobnie postanowienie SN z dnia 23 listopada 2022 r., sygn. III KK 339/22) upatrujących podstawę wyłączenia sędziów powołanych przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw w konstrukcji "braku instytucjonalnej bezstronności", a zatem na figurze prawnej nieznanej ustawie postępowania karnego — nie obejmuje tych sytuacji, w których wątpliwości podnoszone przez stronę nie mają charakteru ściśle wiążącego się z istotą sprawy, tj. gdy nie odnoszą się do konkretnych elementów sprawy (tj. zaszłości natury faktycznej, przebiegu procesowego sprawy itp.), stanowiąc jedynie wypadkową krytycznej oceny przyjętych przez ustawodawcę rozwiązań legislacyjnych czy podzielenia poglądu, że określone rozwiązania normatywne nie dają — w przekonaniu uczestnika postępowania — gwarancji bezstronnego rozpoznania sprawy.

Należy podzielić wyrażone w orzecznictwie Sądu Najwyższego trafne zapatrywanie, że w "regulacji z art. 41 § 1 k.p.k. chodzi o okoliczności natury faktycznej, względnie zdarzenia procesowe, które mogłyby uzasadniać wątpliwości co do obiektywnego rozstrzygnięcia sprawy przez konkretnego sędziego. Do okoliczności takich nie należą natomiast rozwiązania legislacyjne dotyczące ustroju sądownictwa" (postanowienie SN z dnia 22 listopada 2023 r., sygn. II KK 7/23).

Trzeba także wskazać na to, że zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 marca 2020 r., sygn. P 22/19 (Dz.U. poz. 413) art. 41 § 1 k.p.k. w związku z art. 42 § 1 k.p.k. w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Wniosku o wyłączenie sędziego opartego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. nie można osnuć na okoliczności

nawiązującej do powołania sędziego w trybie, w którym jego kandydatura była opiniowana przez Krajową Radę Sądownictwa powołaną na zasadach określonych w art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa.

Zatem kwestie ustrojowe (normatywne) związane z trybem powoływania sędziów (a mówiąc precyzyjniej: określone unormowania ustawowe regulujące ustroj wymiaru sprawiedliwości w zakresie szeroko rozumianego trybu i zasad powoływania sędziów) nie mogą stanowić podstawy wniosku o wyłączenie sędziego. Wnioski składane na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. mogą bowiem dotyczyć li tylko określonych kwestii faktycznych, nie zaś prawnych (prawno-ustrojowych). Szerzej zagadnienie to zostało rozwinięte m. in. w postanowieniu SN z dnia 21 czerwca 2023 r., sygn. IV KK 460/19, w którym wyrażono zasługujący na akceptację pogląd, że "prawo i obowiązek orzekania sędziego obejmuje każdą kwestię natury prawnej i z powodu takiej kwestii, która byłaby przedmiotem orzekania, nie sposób skutecznie żądać wyłączenia sędziego. Przeciwnie stanowisko prowadzi *ad absurdum*, gdyż oczywiste jest, że przedmiotem określonego wniosku mogłaby być kwestia ustrojowa dotycząca każdego sędziego, niezależnie od czasu i trybu powołania. W takiej sytuacji [...] nie istniałby sąd, który mógłby kwestię tę skutecznie rozważyć i rozstrzygnąć. Z tego względu treścią art. 41 § 1 k.p.k. objęte są jedynie okoliczności natury faktycznej" (analogicznie: postanowienie SN z dnia 22 listopada 2023 r., sygn. II KK 7/23).

Odnosnie wniosków alternatywnych zawartych w pkt. 1 i 2 pisma oskarżonego, a mianowicie żądania rozpoznania przedmiotowych wniosków w jednostce organizacyjnej Sądu Najwyższego, której status nie jest kwestionowany oraz przez sędziego/sędziów, których status nie jest kwestionowany, to godzi się odesłać ich Autora do zaprezentowanych powyżej rozważań dotyczących rzekomej wadliwości związanej z powołaniem na urząd sędziego SN i jej czysto ustrojowego charakteru.

Mając powyższe na uwadze, wobec tego, że wniosek oskarżonego C.F. o wyłączenie SSN M.M. oraz pozostałych członków składu orzekającego wylosowanego do rozpoznania sprawy, tj. SSN J.N., K.Z., S.S. oraz D.P. został osnuty na krytyce ustrojowych rozwiązań prawnych dotyczących trybu powoływania sędziów przyjętych przez ustawodawcę, należało dojść do wniosku, że nie

zasługuje on na uwzględnienie. Dlatego też Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

SSN Antoni Bojańczyk

[WB]

[a.ł.]